

tika do mlajše železne dobe s poudarkom na koliščarski kulturi, Josipa Klemenca pregledno Zgodovino Emone ter Josipa Korošca: Arheološke najdbe iz dobe selitve narodov in zgodovine srednjega veka. Od teh razprav obsega najširši teritorij Brodarjev sestavek: Ledenodobni človek na ljubljanskih tleh, ki je najmodernejši pregled dosedanjega znanja o paleolitiku v

Sloveniji in okolici, znanja, ki je močno povezano z imenom Srečka Brodarja, avtorja razprave.

»Zgodovine Ljubljane« ne rabijo samo šole ljubljanskega okoliša, ampak tudi ostale, ki poučujejo o Ljubljani in ki zasledujejo razvoj znanosti. Take pa bi morale biti vse slovenske više organizirane šole.

I. Gams

Društvene vesti

SEMINAR SLOVENSКИH GEOGRAFOV v Pomurju od 20. do 25. avgusta 1956

Po uspelem seminarju poleti 1955 v Ljubljani je pomurski seminar drugi, ki ga je po drugi svetovni vojni organiziralo Geografsko društvo Slovenije za svoje člane.

Društvo je zasnovalo ta seminar v povezavi s proučevanjem Pomurja, s katerim je nameravalo sodelovati pri izdelavi regionalnega načrta Pomurja. Ta plan je sicer kasneje odložilo, vendar je komisija pod vodstvom prof. Ilešiča, ki jo je sestavilo društvo za proučevanje Pomurja, nadaljevala z zbiranjem statističnega in drugega gradiva. Društvu je uspelo zagotoviti sredstva za terensko proučevanje nekaterih značilnih pomurskih krajev, ki ga je opravila skupina petih znanstvenih delavcev s pomočjo nekaterih študentov geografije. Tako je bilo mogoče nuditi seminaristom mnogo obširnejše in poglobljeno znanje, kot smo ga imeli dotlej o Pomurju. Od prvotnega programa seminarja je bilo treba skrajšati le čas in obseg terenskega dela, ki so ga opravili seminaristi.

Čeprav zborovanje ni imelo značaja kongresa, so se pri otvoritvi v soboškem gradu dne 20. avgusta

zbrali poleg okrog 125 geografov iz vse Slovenije tudi vidni politični in prosvetni predstavniki pomurskega okraja in Sobote. Pri uvodnem in glavnem referatu o Pomurju, ki ga je podal prof. Ilešič, so se lahko prepričali o že opravljenem delu, ki zahaja tudi v sorodne panoge, kot je ekonomska geografija, zgodovina, geologija itd. Na podlagi analize statističnega materiala, številnih diagramov in kart se je izkristalizirala okvirna rajonizacija Pomurja, ki jo je podal prof. Ilešič. Po njej delimo v Prekmurju ravninski predel, terasno Goričko in gričevnato Goričko. Ravninski del razpada v Ravensko, osrednje Dolinsko in lendavsko področje, Goričko pa na vzhodni in zahodni del. Na desnem bregu Mure je ločiti Apaško ravnino, zgornje in spodnje Mursko polje, v goricah Radgonsko-Kapelske in Ljutomerske gorice ter zgornjo, srednjo in spodnjo Ščavnico.

Sledil je referat I. Gamsa o geomorfoloških problemih Pomurja in L. Olasa prikaz sezonskega izseljevanja, ki je bil napisan z vidno noto osebne prizadetosti in poznavanja problematike. Oba referata bosta v kratkem izšla v obliki razprav, drugi v Geografskem Vestniku 1955.

Skupina seminaristov pred prekmursko hišo v Šalomencih
Foto J. Tavčar

Tisti, ki so predhodno proučevali kraje, so svojim skupinam popoldne razložili rezultate raziskovanja in jih peti dan seminarja tudi popeljali v obravnavani kraj, da si ga udeleženci sami ogledajo. Prva skupina pod vodstvom prof. S. Plešiča je tako podrobneje spoznala kraje v Videmski občini, druga, pod vodstvom prof. V. Lebana Veržej in okolico, tretja z vodjo L. Olasom Sebeborce, četrta, pod vodstvom as. M. Šiferja Bodonce in Puconce, peta, pod vodstvom I. Gamsa pa Ropočo. Ker si je vsak seminarist lahko ogledal samo enega od teh raznolikih krajev, bo gotovo z zanimanjem prebral razprave vodij grup, ki jih nameravajo objaviti o raziskanih krajih v soboški reviji »Svet ob Muri«.

Drugi in tretji dan sta bili na sporedu ekskurziji po Pomurju. Prvo dopoldne si je ekskurzija, ki je imela na razpolago kamione, ogledala spotoma Dolinsko, podrobneje pa petiševsko naftno polje, kjer je razlagal geolog R. Piškur, pa tudi mnogoobetajoče vrtine pri Filovcih. Popoldne smo se popeljali čez Goričko do Srebrnega brega, s katerega je bil dober razgled. Povratek je bil preko Građu in Cankove. Naslednji dan smo si ogledali dolinske in gričevnate kraje na desni strani Mure od Apaške ravnine preko Gornje Radgone, kjer smo uživali z Građu lep razgled, spremljan s strokovno razlago, do Ljutomera in Jeruzalema.

Četrty dan dopoldne je bilo na programu seminarja spoznavanje Sobote. Razvoj in funkcije Sobote je prikazal prof. Plešič, nakar so si seminaristi v skupinah ogledali nekatera industrijska podjetja (tovarno mlečnega prahu, katere važnost smo spoznali iz predhodnega poročila as. Klemenčiča, tovarno perila Mura in tovarno mesnih izdelkov) ter novo tiskarno. Popoldne sta se zvrstila dva pedagoška referata, prof. D. Kompareta o pedagoških problemih geografskega pouka v srednji šoli in prof. T. Oblaka o geografskih učilih. Težišče Komparetovega referata je bilo na problematiki, ki izvira iz učenčeve psihološke zmogljivosti glede na podajano učno snov, in pa na vprašanjih učnega kadra. Referat T. Oblaka je vseboval vrsto opozoril na poedina učila. Prvi referat je imel splošni, dokaj teoretski značaj, drugi pa je ostajal pri konkretnih vprašanjih. Zato sta se odlično dopolnjevala. Vzбудila sta živahno diskusijo, ki se je končala z vrsto predlogov, med njimi tudi s tem, da naj Geo-

grafsko društvo organizira tečaj za izdelavo geografskih učil. Nekaj kritik je padlo tudi na kvaliteto sedanjih učbenikov. Žal je plodno diskusijo prekinila pozna ura. Da je bila potreba po izmenjavi mišljenj še velika, je razvidno tudi iz tega, da se je diskusija o pedagoških in poklicnih problemih obnovila zadnji dan seminarja po predavanju as. dr. V. Kokoleta o principih lokalno geografskega proučevanja. Opoldne je bil razhod.

Pri vprašanju, zakaj je seminar uspel, se ustavimo pri naslednjem. Bil je v pokrajini, ki je večini slovenskih geografov najbolj od rok in razmeroma malo znana. Ker je možnost, da vidijo in slišijo udeleženci mnogo novega, med ugodnimi pogoji za uspeh seminarja, se bo treba nanj ozirati tudi pri bodočih seminarjih. Poleg spoznavanja novih pokrajin pa je seminar ugodil tudi drugi potrebi slovenskih geografov, da se vsaj enkrat na leto sestanejo in izmenjajo mišljenja o strokovnih in poklicnih problemih.

Kdor zasleduje razvoj slovenske geografije, vidi, da so imeli dosedanji poveljni seminarji in kongresi velik pomen. Na kongresu v Mariboru l. 1954 smo začeli akcijo za afirmacijo geografije v šoli in v javnosti. Na seminarju v Ljubljani leta 1955 smo utrjevale metode kompleksnega geografskega proučevanja, ki naj izpodrine deskriptivno geografijo in geografski verbalizem. Pomurski seminar pomeni korak naprej predvsem v spoznanju, da je treba načela, ki smo si jih zastavili na dosedanjih zborovanjih, prenesti v vse šole. Zato je treba nenehoma skrbeti za izpopolnjevanje geografov-šolnikov, da ne izgube zveze z razvojem geografske znanosti in moderne pedagogike. Prav tako kot slabo materialno stanje naših šol zavira razvoj geografskega pouka marsikje tudi premajhna iniciativnost nekaterih geografov.

Za uspeh gre nedvomno velika zahvala nekaterim institucijam, ki so gmotno in moralno podprle seminar. Med njimi je predvsem Pedagoški center sedanjega Sveta za šolstvo LRS, ki je finančno podprl številne udeležence in raziskovalno delo, pa okrajni odbor Pomurja, ki je s svojim Svetom za prosveto in kulturo omogočil brežhibno organizacijo. Organizator seminarja, Geografsko društvo Slovenije, je končno dolžno zahvalo vsem okrajnim ljudskim odborom, ki so finančno podprli udeležence iz svojega področja.

Ivan Gams